

*“Arhitektura je
maestralna,
precizna i
veličanstvena igra
prostornih celina
objedinjenih
svetlošću”.*

*“Kuća je mašina za
stanovanje”.*

Le Courbisier

Le Korbizje 1887-1965.

(fr. Le Corbusier)

Francuski arhitekta
švajcarskog porekla, čije je
pravo ime bilo Šarl-Eduar
Žanre-Gri (fr. Charles-
Édouard Jeanneret-Gris).

Rođen je 6. oktobra 1887. u
mestu Šo de Fon (fr. La
Chaux-de-Fonds)
u Švajcarskoj, a umro je 27.
avgusta 1965. u Francuskoj.

Le Korbizje je
bio arhitekta i urbanista a
takođe i slikar, vajar i pisac .
Poznat je i kao
osnivač slikarskog pravca
purizma.

Le Courbisier

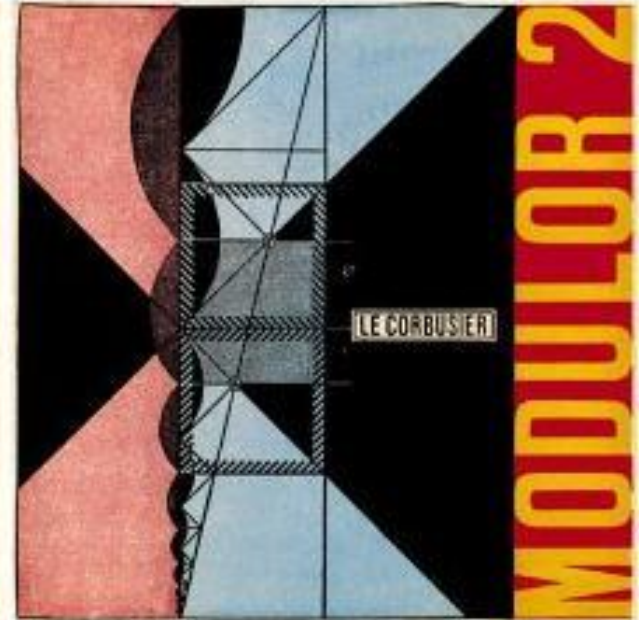
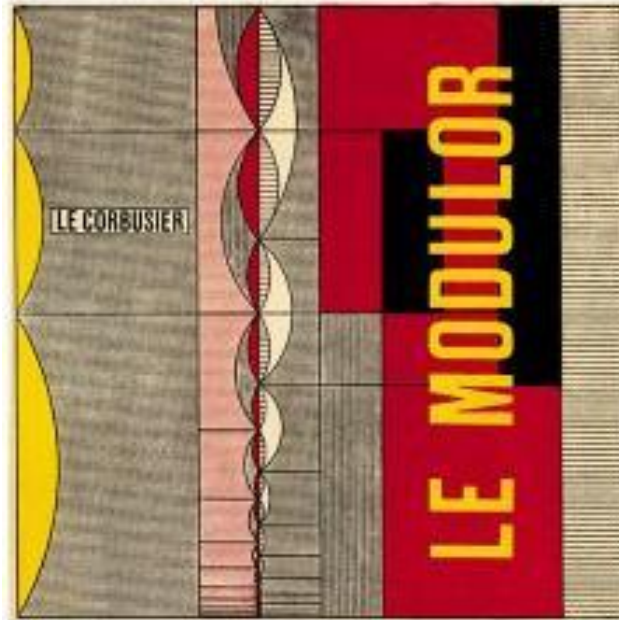
PURIZAM

Purizam je umetnički pravac koji je nastao u Francuskoj 1918. godine, a vezan je za slikarstvo i arhitekturu. Idejni tvorci pokreta su francuski slikar Amede Ozanfan i arhitekta i slikar - Eduar Žanere (Le Korbizje). Pravac je nastao kao reakcija na kubizam. Purizam se prvenstveno zasniva na neoplatonističkoj filozofiji koja u umetničkom smislu znači odbacivanje realnog predstavljanja predmeta i pokušaj prikazivanja „suštine“ njegovog oblika. Ovakvu estetiku pokušava da primeni na sve oblike plastičnog izraza - slikarstvo, dizajn i arhitekturu.

Le Courbisier

- 1918: Après le cubisme
- 1923: [Vers une architecture](#)
- 1925: Urbanisme (Urbanism)
- 1925: La Peinture moderne
- 1925: L'Art décoratif d'aujourd'hui
- 1931: Premier clavier de couleurs
- 1935: Aircraft
- 1935: La Ville radieuse (The Radiant City)
- 1942: [Charte d'Athènes](#)
- 1943: A Conversation with Architecture eStudents)
- 1945: The Three Human Establishments
- 1948: [Le Modulor](#) (The Modulor)
- 1953: The [Poem of the Right Angle](#))
- 1955: Le Modulor 2
- 1959: Second Colour Keyboard)
- 1966: Le Voyage d'Orient

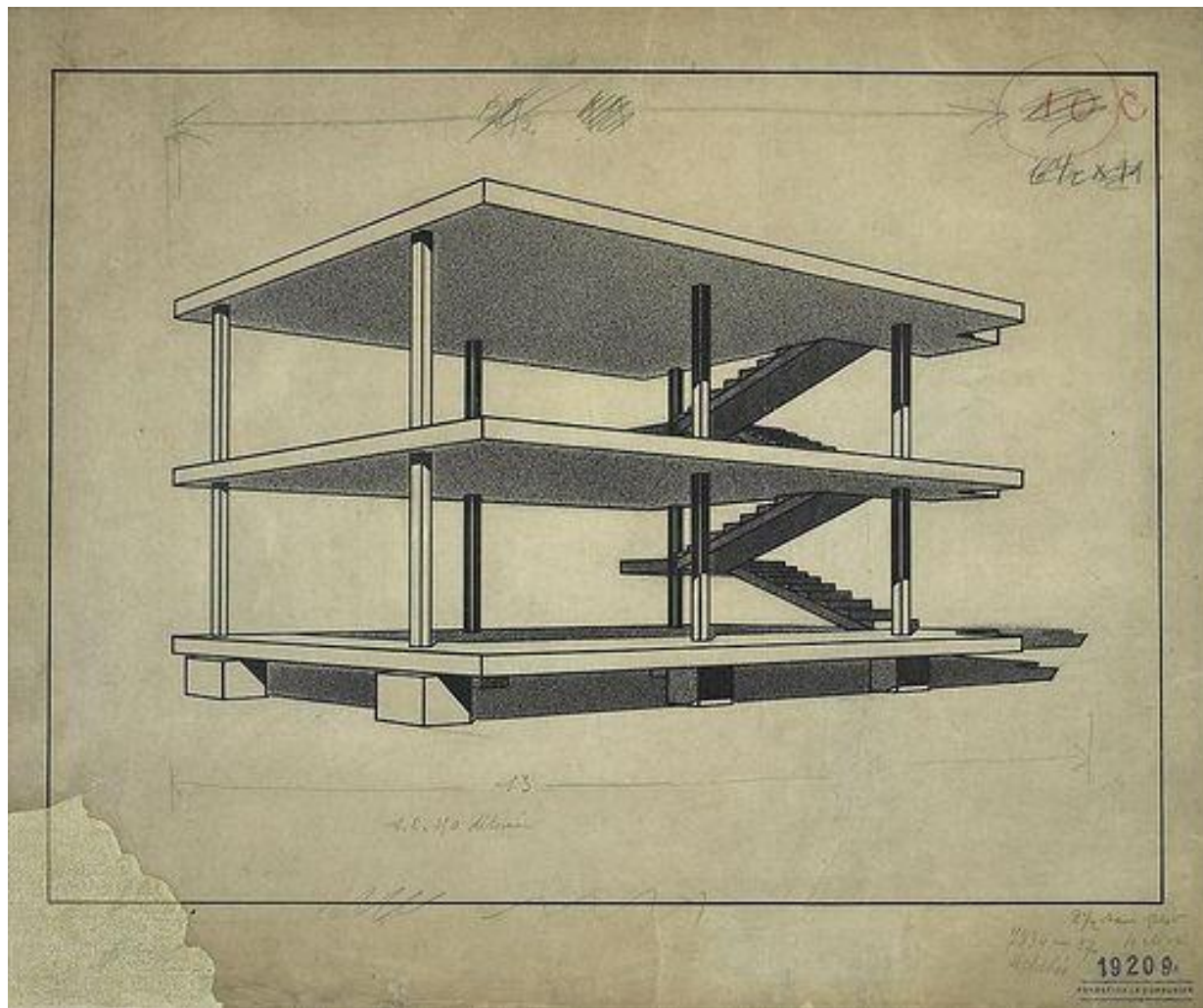

Le Courbisier

DOMINO KUĆA, 1914-15.

“Kuća je mašina za stanovanje”

Prvi je Le Korbizijeov projekat koji generalizuje promišljene crte i principe kao i metode konstrukcije zgrada, iz godine je 1914. inspirisan Garnierovim industrijskim gradom u kojem možemo još naslućivati kompozicione nedoslednosti razmeštanja reproduciranog modula i ipak tu ne spaja pojedine elemente u organizovani gradski organizam i celine.

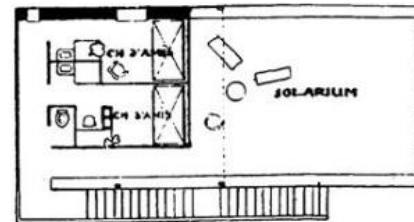
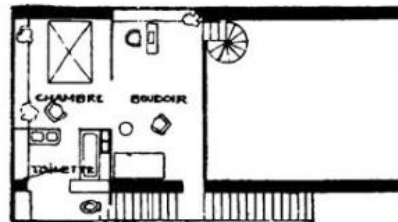
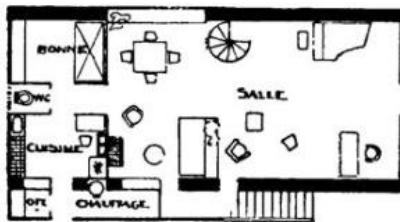
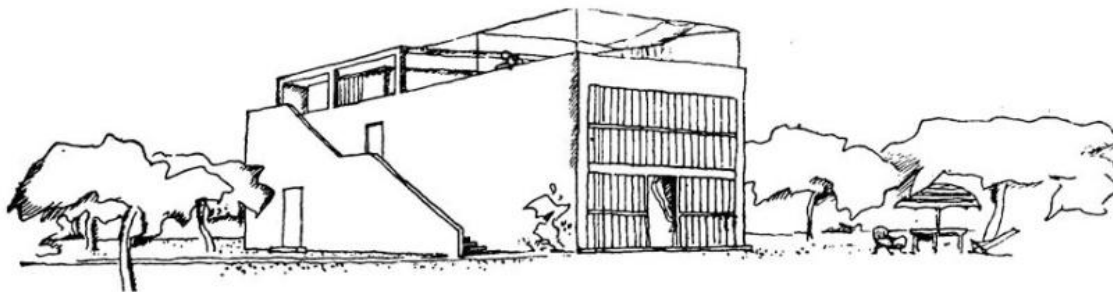
Le Courbisier

Serijska stambena jedinica KUĆA CITROHAN

Projekat iz 1920—1922. godine
u kojem rešava probleme
serijske gradnje stambene
jedinice.

Slobodnim rasporedom
površina i unutrašnjeg
prostora pojedinih prostorija
omogućava čoveku da u
principu vodi bolji život i ima
bolje uslove za rad.

U ovom se projektu manifestuje
njegov princip koji je proizveo
veliki skandal u umetnosti -
„Kuća je mašina za stanovanje“.

Le Courbisier

Kuća La Roše

(La Roche, Pariz, 1924.)

Le Courbisier

Kuća La Roše

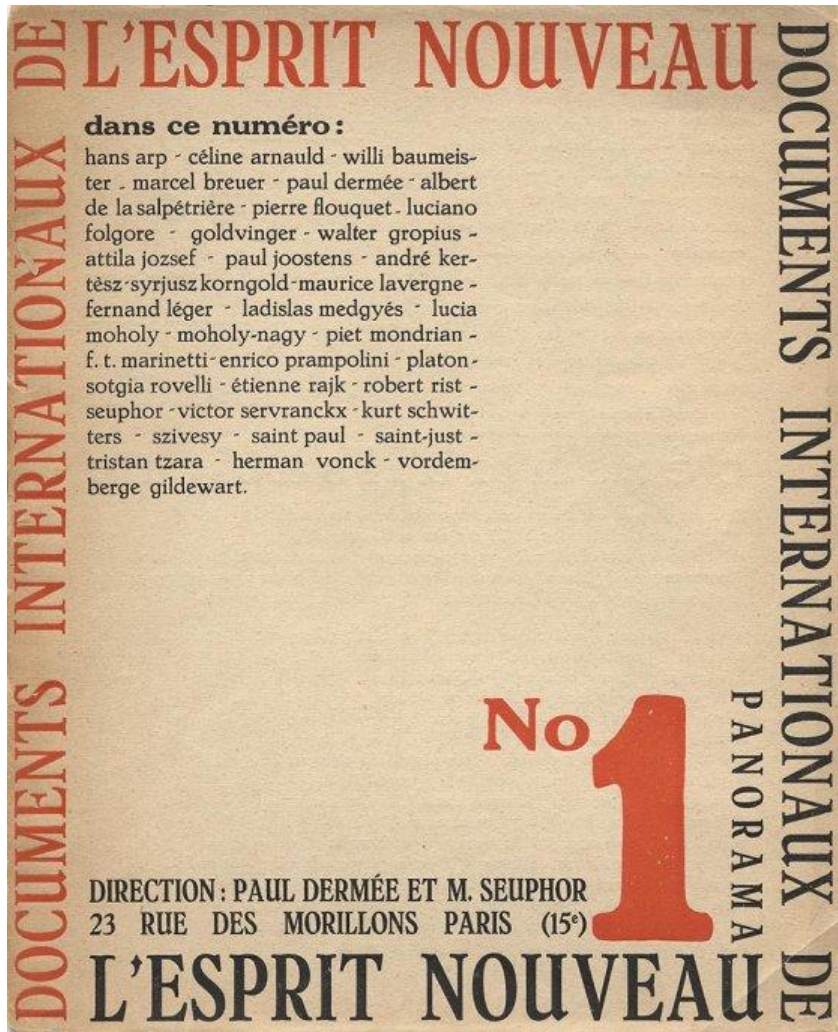
(La Roche, Pariz, 1924.)

Le Courbisier

Kuća La Roše

(La Roche, Pariz, 1924.)

Le Courbisier

Časopis Espri Nuvo
(L'Esprit Nouveau,
Pariz, 1925.)

Le Courbisier

**Paviljon L'Esprit Nouveau
na pariskoj izložbi
dekorativnih umetnosti,
1925.**

Paviljon je ustvari, stambena jedinica ("mezonet" - tip Citrohan) koju Le Korbizje uporno bezuspešno pokušava da plasira na tržištu kao stan u sklopu zgrade ili zasebnu kuću za predgrađe; taj deo bio je opremljen tipski (nameštaj "tonet", orijentalni tepisi, slike purista).

Drugi deo paviljona posvećen je urbanom planiranju.

Le Courbisier

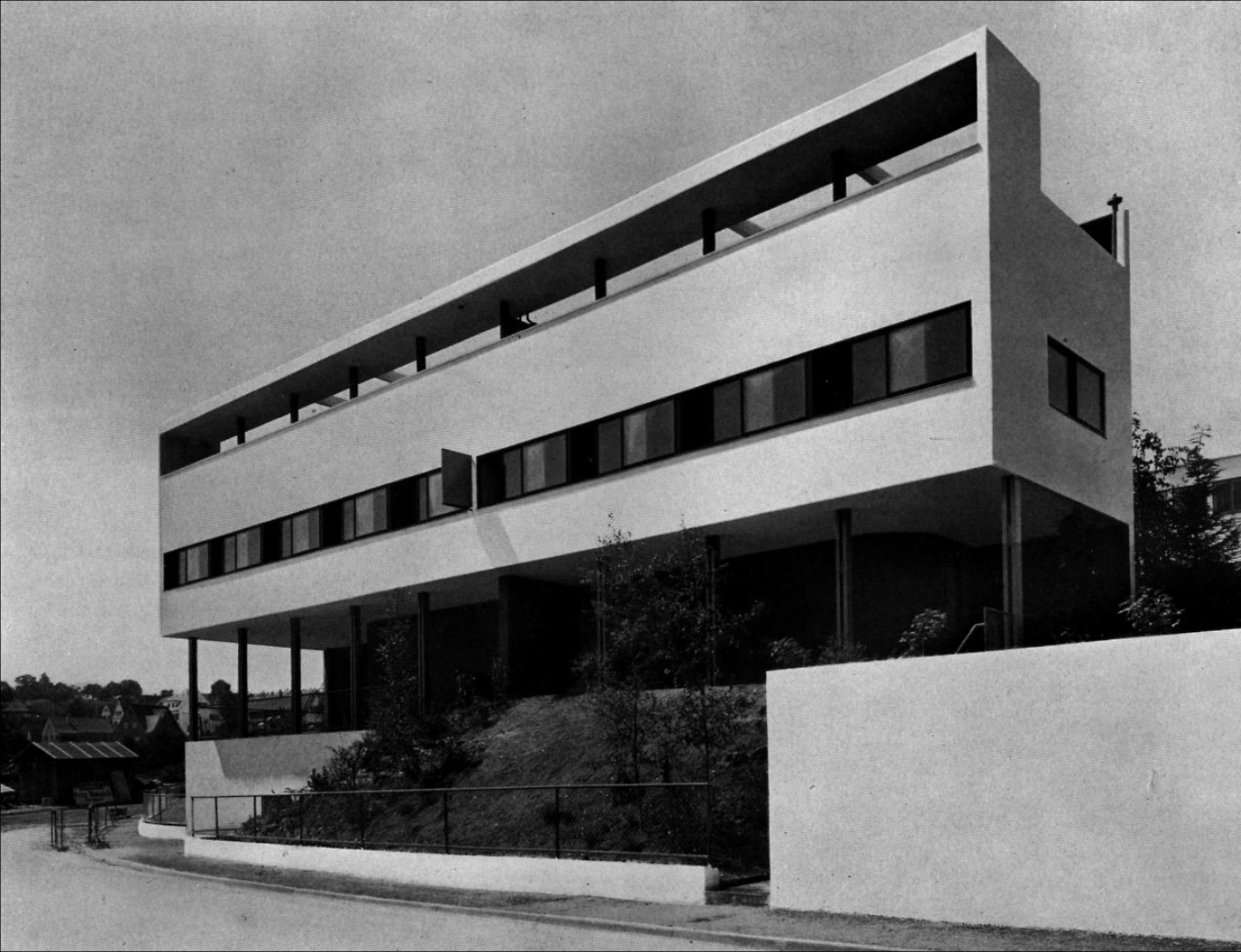
Paviljon Espri Nuvo
(L'Esprit Nouveau,
Pariz, 1925.)

Le Courbisier

**Naselje Vajzenhof
(Weisenhof, Stuttgart,
1927.)**

Stambeni objekat u
Weisenhofu tipa Citrohan.

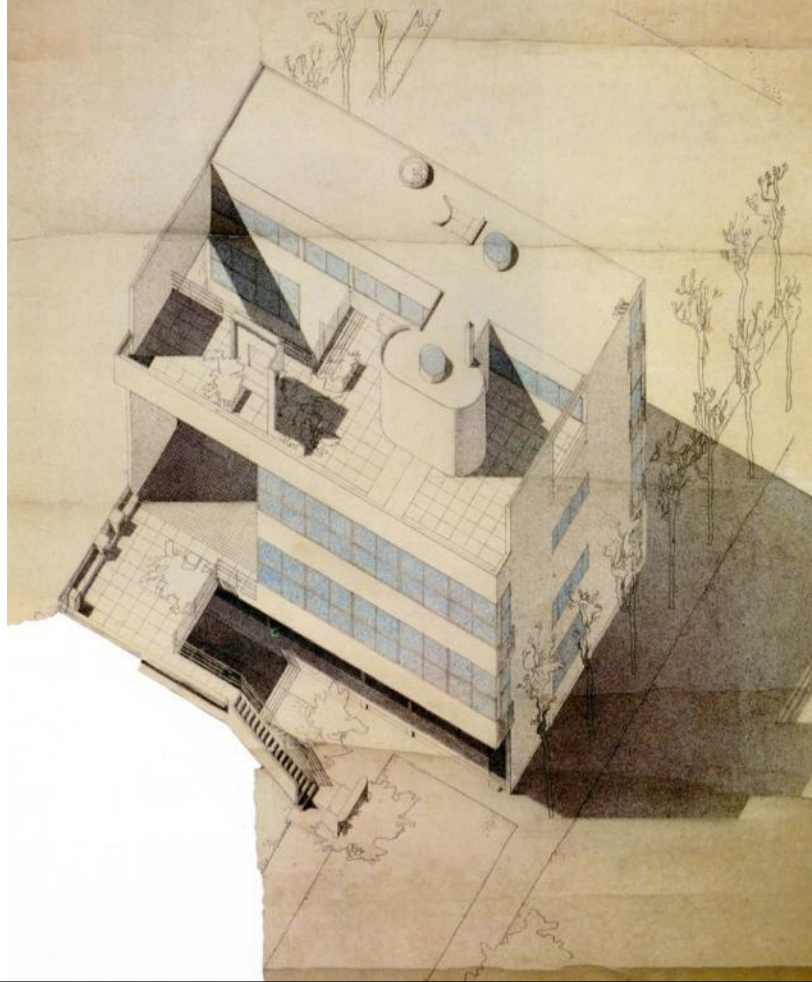
Le Courbisier

**Naselje Vajzenhof
(Weisenhof, Stuttgart,
1927.)**

Stambeni objekat u
Weisenhofu tipa Citrohan.

Stuttgart. Weißenhof-Siedlung Haus Le Corbusier

Le Courbisier

Vila Štajn-Monzi

1926-18.

Paladijanski koncept proporcije osnove (vila Malkontenta, 1560.), ali nasuprot Paladijevskoj centralizaciji, ovde je koršćen "centrifugalni" princip (periferijska raspršenost doživljaja) u organizaciji prostora; ovde je, konačno, rešen problem kojim se bavio i Los - spajanje geometrizovanog "neoklasičnog" oblika sa neformalnošću iz tradicije "Arts and Craft" (kako pomiriti privatni komfor sa javnom fasadom - odvajanje unutrašnjosti od fasade)

Le Courbisier

Vila Štajn-Monzi
1926-18.

Le Courbisier

Vila Savoj i pet principa arhitekture

1. **Slobodno prizemlje objekta**, spratovi na stubovima;
2. **Slobodna osnova** – fiksni su samo stubovi, pregradni zidovi se mogu stavljati proizvoljno;
3. **Slobodna fasada** – pročelja se isto tako mogu varirati po potrebi, kao posledoca slobodnog plana u osnovi;
4. **Horizontalni klizeći prozori** maksimalno osvetljenje;
5. **Ravan krov** – krov više nije beskoristan i služi kao zamena za prostor koji je zgrada oduzela od terena, te može biti prepun zelenila, služiti za igru, itd.

Le Courbisier

Vila Savoy i pet principa arhitekture

1. Slobodno prizemlje objekta, spratovi na stubovima;
2. Slobodna osnova – fiksni su samo stupovi, pregradni zidovi se mogu stavljati proizvoljno;
3. Slobodna fasada – pročelja se isto tako mogu varirati po potrebi, ako posledoca slobodnog plana u osnovi;
4. Maksimalno ostakljenje – horizontalni klizeći prozori;
5. Ravan krov – krov više nije beskoristan i služi kao zamena za prostor koji je zgrada oduzela od terena, te može biti prepun zelenila, služiti za igru, itd.

Le Courbisier

Vila Savoj i pet principa arhitekture

1. Slobodno prizemlje objekta, spratovi na stubovima;
2. Slobodna osnova – fiksni su samo stupovi, pregradni zidovi se mogu stavljati proizvoljno;
3. Slobodna fasada – pročelja se isto tako mogu varirati po potrebi, ako posledoca slobodnog plana u osnovi;
4. Maksimalno ostakljenje – horizontalni klizeći prozori;
5. Ravan krov – krov više nije beskoristan i služi kao zamena za prostor koji je zgrada oduzela od terena, te može biti prepun zelenila, služiti za igru, itd.

Le Courbisier

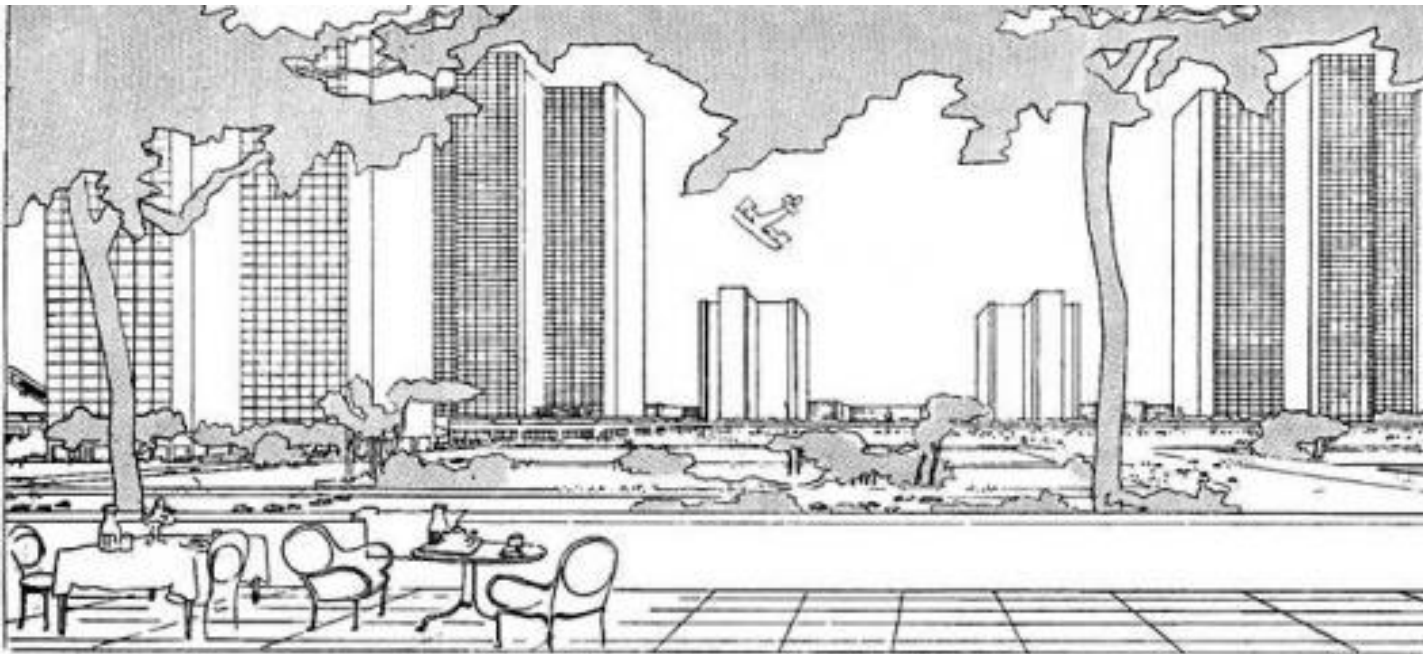
Vila Savoj i pet principa arhitekture

1. Slobodno prizemlje objekta, spratovi na stubovima;
2. Slobodna osnova – fiksni su samo stupovi, pregradni zidovi se mogu stavljati proizvoljno;
3. Slobodna fasada – pročelja se isto tako mogu varirati po potrebi, ako posledoca slobodnog plana u osnovi;
4. Maksimalno ostakljenje – horizontalni klizeći prozori;
5. Ravan krov – krov više nije beskoristan i služi kao zamena za prostor koji je zgrada oduzela od terena, te može biti prepun zelenila, služiti za igru, itd.

Le Courbisier

Savremeni grad za tri miliona stanovnika, 1922.

Saobraćajnice su ortogonalne i dijagonalne; u središtu su oblakoderi krstaste osnove (to su 4 poslovna tornja - 60 spratova, stambeni blokovi su okolo (perimetralni i uvučeni tip), visine 10-12 spratova; tlo se koristi kao zajednička rekreativna površina; iza zaštitne zelene zone smeštena je industrija i radnički vrtni gradovi.

Le Courbisier

l'immeuble villas 1922.

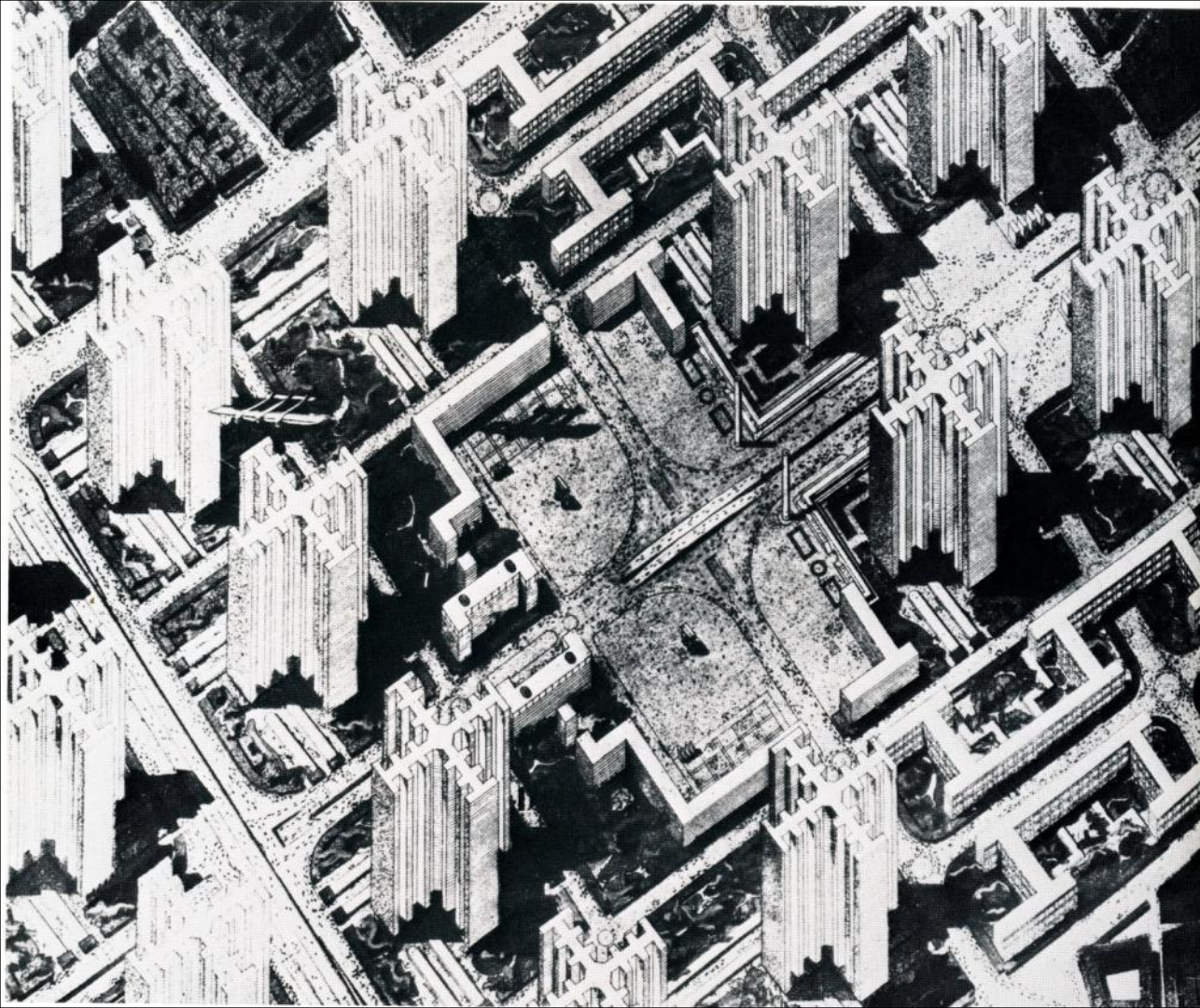

Le Courbisier

**Plan Voasin (Voazen) za
Pariz 1925.**

Dalja prerada "Savremenog grada" - "otvoren" plan (bez zatvorenih blokova); izraz tendencije ka postizanju osunčanih, zelenih površina u gradu, smanjenja gustina u centru, veće pokretljivosti, ... (aforizam Le Korbizjea: "Grad stvoren na brzinu je grad stvoren za uspeh")

Le Courbisier

Plan Voasin (Voazen) za
Pariz 1925.

Le Courbisier

Ville Radieuse-Ozareni grad 1930.

Kasnih 1920-ih Korbizije gubi poverenje u krupni biznis da ostvari njegove snove i utopije predstavljene u Ville Contemporaine i planu Voisin (1925). Pod uticajem ideja o linearnom gradu formulisao je novu viziju idealnog grada, **Ville Radieuse** (Ozareni grad). Predstavlja utopijski san da ujedini čoveka sa dobro uređenim okruženjem. Projekat održava ideju visokogradnje stambenih blokova, slobodan promet i obilne zelene površine koje su predložene u njegovom ranijem radu. Stambeni blokovi postavljeni su u dugim redovima. Zastakljen su na svojoj južnoj strani i podignuti na pilotise. Imali su krovne terase i trim staze na svojim krovovima.

Le Courbisier

Unité d'Habitation Marsej, 1947-1952

Poduhvat zasnovan na posleratnom vladinom programu javnog stanovanja; Le Korbizje preduzima četverostruki eksperiment u pogledu:

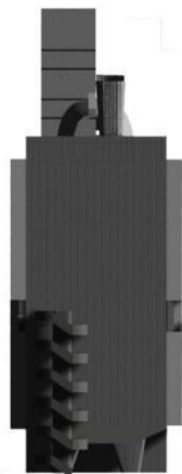
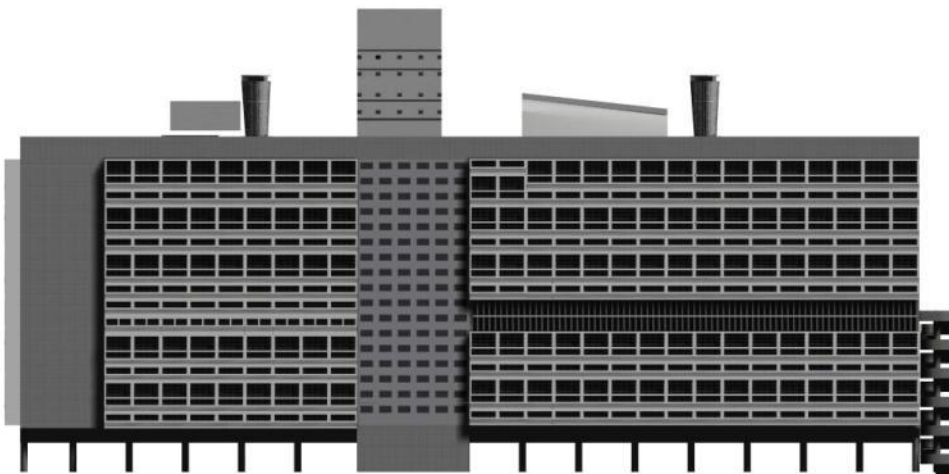
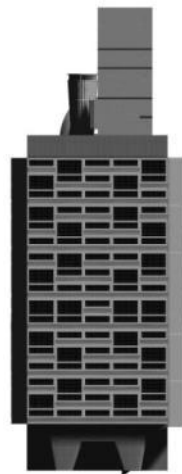
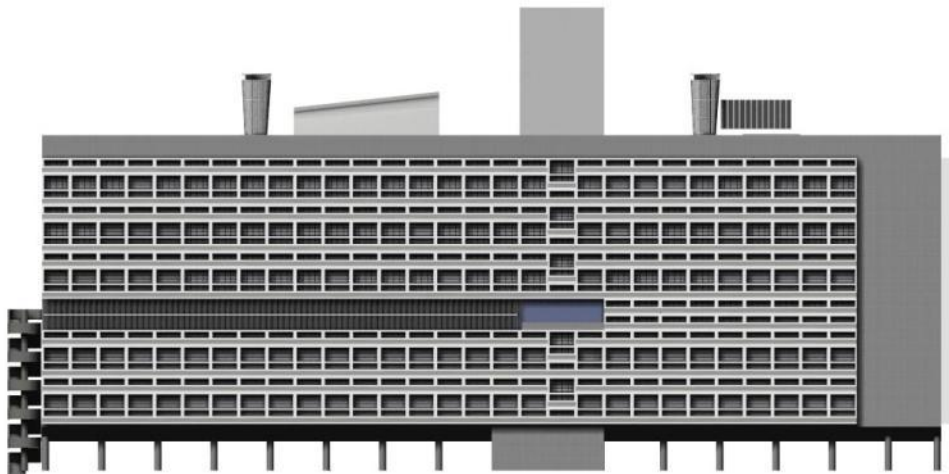
1. koncepcije dupleksa
2. tehnike gradnje,
3. socijalnih efekata,
4. urbane interpretacije bloka;

Le Courbisier

Unité d'Habitation Marsej, 1947-1952

Konstrukcija - skelet od armiranog-betona; podovi i zidovi - nezavisni od skeleta, dobra zvučna izolacija; visina 18 spratova; izgled - "sačast", sandučast, beton brit (vidni tragovi daščane oplata na betonu - brutalistički metod);

Stanovi imaju balkone sa brisolejima (zaštita od Sunca - vodoravno isturene ploče koje štrče izvan zgrade), bočni zidovi su bojeni;

Le Courbisier

**Unité d'Habitation
Marsej, 1947-1952**

U prizemlju - pilotisi
(profilisani stubovi na
kojima počiva zgrada);

Le Courbisier

**Unité d'Habitation
Marsej, 1947-1952**

Koridori na svakoj trećoj etaži; u sredini visine je javna zona (trgovina i slično - integracija komunalnih usluga).

Le Courbisier

**Unité d'Habitation
Marsej, 1947-1952**

Na krovu gimnastika, dečiji
vrtić, bazen.

Le Courbisier

Unité d'Habitation Marsej, 1947-1952

Najveći uspeh Unite d'Habitation je upravo u inovacijskim vrednostima projekata stanova, tehničkim rešenjima, estetskim dostignućima;

Neuspeh kao "socijalni kondenzator" - javni servisi su propali ili su privatizovani, stanovi su otkupljeni u privatno vlasništvo...; tokom 50-tih Le Korbizje je podigao još tri slična bloka (Nant, Bri, Firmini) i jedan u Nemačkoj (Berlin)

Le Courbisier

Palata Pravde

Čandigar, Pendžab, Indija,
1951-1955

Nova prestonica (na ravnom tlu) indijske pokrajine Pendžab; srž je sačinjavalo **5 javnih građevina** (kao administrativni centar - kapitol), a sagrađene su tri: **Parlament, Palata pravde i Sekretarijat**; plan je u celini prilično apstraktan (u odgovarajućem rasteru), dehumanizovanih razmera ("grad automobila") - što ukazuje na simbolične pretenzije nove Indije

Le Courbisier

Parlament

**Čandigar, Pendžab, Indija,
1951-1958.**

Le Korbizje nastoji da stvori monumentalnost sa lokalnim pečatom (kao prezentiranje savremenog indijskog entiteta, oslobođenog kolonijalne prošlosti); koristi opet brisoleje, ljuskasti profil, beton brut, ... proizišao iz pejzaža kraja, ljuskasti oblik suncobrana koristi na različite načine: kao ulazni trem Skupštine, svod u dvorištu Suda ili kao centralni suncobran na guvernerovoj Palati

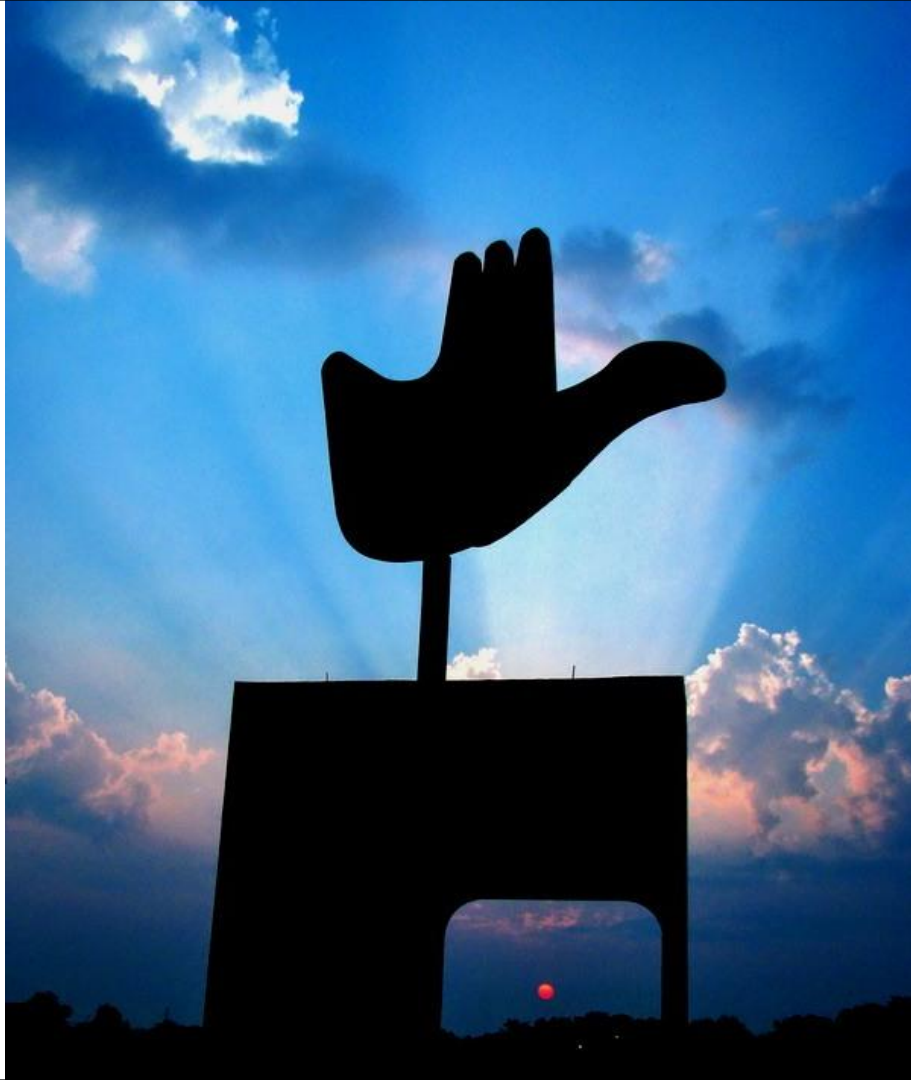

Le Courbisier

Sekretarijat

**Čandigar, Pendžab, Indija,
1951-1962**

Le Courbisier

Sekretarijat

**Čandigar, Pendžab, Indija,
1951-1955**

Notre Dame du Haut
Ronšan, Francuska, 1952.

Kapela Notr Dam izgrađena od 1950. do 1954. godine je njegovo remek-delo i jedinstven primer potpuno nove crkvene umetnosti XX veka. Nalazi se na brdu iznad sela Ronšan blizu Pariza, i poslednja je od mnogih kapela koje su postojale na ovom mestu. Prethodna kapela je uništena u Drugom svetskom ratu, a veliki deo njenog kamena je korišćen za zidove kapele Notr Dam. Korbizijeva kapela je kapela hodočasnika, mada je mnogo više posećuju "hodočasnici arhitekture".

**Notre Dame du Haut
Ronšan, Francuska, 1952.**

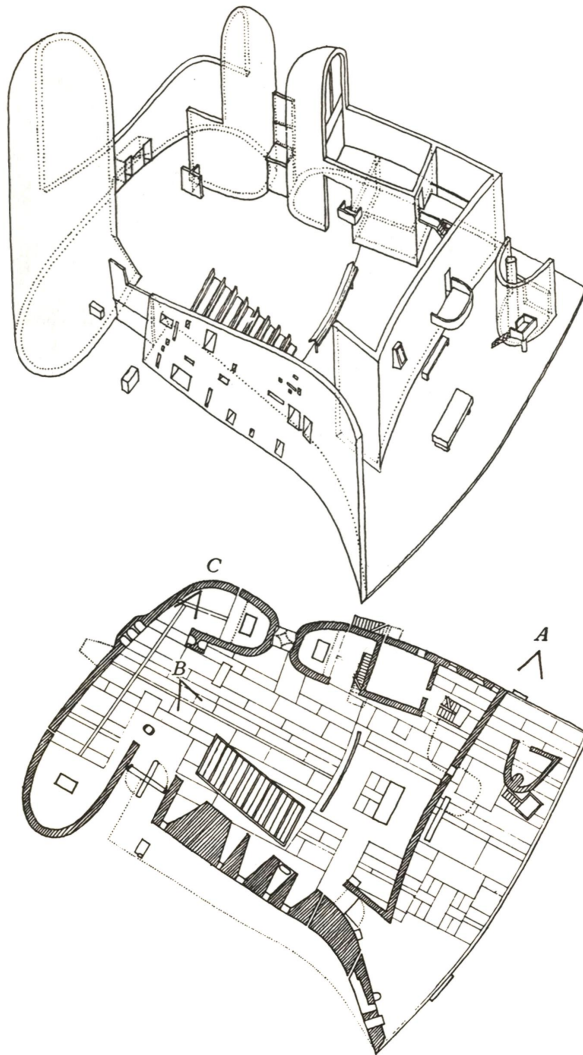
Kapela nema glavnu fasadu, već svaka njena strana ima svoj vlastiti profil. Zaobljenim formama i originalnim krovom, kapela podseća na ogromnu skulpturu postavljenu u prirodi. Krov, izuzetne konstrukcije, daje celoj kapeli izgled pečurke. Sam Le Korbizije je tvrdio da je bio inspirisan oblikom rakove ljušture. Interesovanje za prirodne forme govori o njegovom arhitektonskom geniju koji je bio u stanju da se udalji od strogih formi da bi stvarao sugestivne i poetske radove kao što je bio ovaj.

Notre Dame du Haut

Ronšan, Francuska

1952.

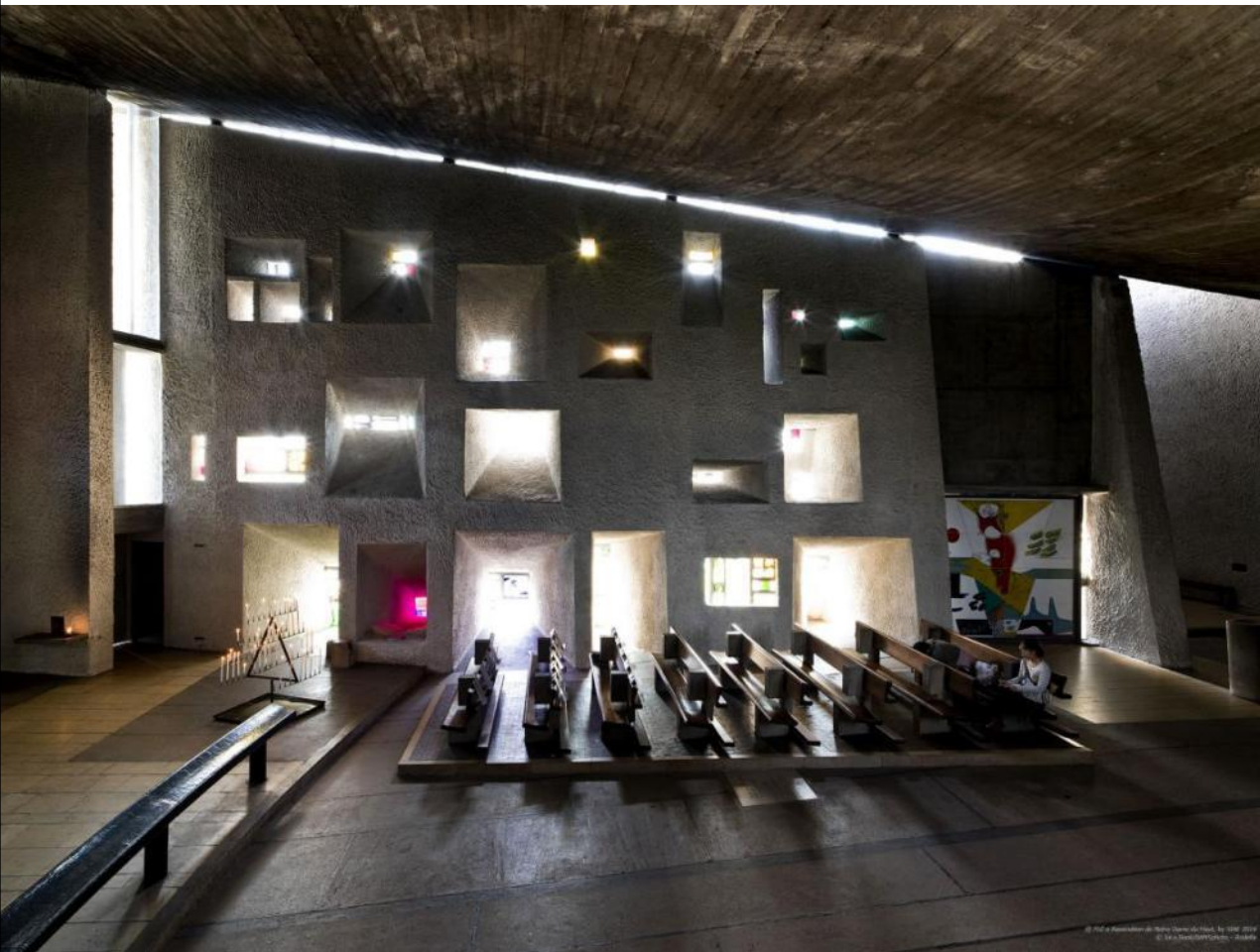
Le Korbizije raskida sve veze sa šemama funkcionalnog racionalizma da bi kreirao ovo mesto predviđeno za molitve. U kapelu, veličine 25 x 15 metara, može da stane najviše 250 osoba. Za velika hodočašća izgrađeni su oltar i propovedaonica pod vedrim nebom.

Le Courbisier

**Notre Dame du Haut
Ronšan, Francuska
1952**

Zakrivljeni zidovi i tavanica obrazuju enterijer koji ostavlja utisak drevnog i primitivnog kulturnog mesta. Zidovi su beli, betonska tavanica siva, podovi od betona i kamena, a klupe drvene. Iznad oltara istočni zid je isečen sa nekoliko prozorskih otvora i jednim većim prozorom sa siluetom Madone i deteta. Tri tornja na kapeli služe isključivo za dovod svetla na oltar. Slaba svetlost prolazi kroz nesimetrično raspoređene i nejednake prozore prekrivene providnim staklom, a na nekim mestima i obojenim staklom. Le Korbizije smatra da je ovaj oblik osvetljenja povezan sa starim arhitektonskim idejama, posebno romanike i gotike. Tako ovde nema vitraža, a kroz ovo staklo se mogu videti oblaci, pomeranje lišća, pa čak i prolaznici.

Mnoge kritičare je kapela Notre dam podsećala na umetnost Pabla Pikasa. Le Korbizije nije osporavao izvesnu sličnost i kazao je: "Apstraktna umetnost, koja danas po svemu s pravom izaziva žestoke prepirke, uzrok je što Ronšan i postoji." Danas je ova kapela simbol savremene arhitekture koja inspiraciju nalazi u primitivnoj umetnosti, ali i ekspresivnog spoljašnjeg izgleda koji je u kontrastima sa spiritualnim duhom unutrašnjeg prostora.

Le Courbisier

Nameštaj

Le Courbisier

Nameštaj

Le Courbisier

Nameštaj

Le Courbisier

Nameštaj

